

NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Sted:
Trondheim

Dato:
02.02.2024

Vår ref:
Deres ref:

22/00996-2

Vilkårsrevisjon i Sjøa. TrønderEnergi Kraft sine kommentarer til supplerende høringsuttalelser og tilleggsinformasjon til NVE

Vi viser til NVE sin høring av revisjonsdokument for Sjøa, innsendte høringsuttalelser og supplerende høringsuttalelser i etterkant av gjennomført befaring og NVEs brev av 5.12.2023 hvor det etterspørres tilleggsinformasjon.

Under følger TrønderEnergi sine kommentarer til supplerende høringsuttalelser. Øvrige høringsuttalelser er kommentert tidligere i vårt brev datert 3.9.2021.

Det er kommet inn tre supplerende høringsuttalelser fra privatpersoner og offentlig forvaltning.

Vi vil først gå gjennom høringsuttalelsene enkeltvis med TrønderEnergi sine kommentarer der vi mener det er relevant, både når det gjelder vilkårsrevisjonen og eventuelle andre innspill som ikke angår selve revisjonen. Deretter vil vi supplere med tilleggsinformasjonen som NVE etterspør.

Stein Sæther skriver i sin uttalelse at laksen er viktig for å bevare elvemuslingen i vassdraget. Han skriver videre at mangelen på smeltevannsflommer fører til at djuphøler fylles igjen og at dette kan føre til bunnfrysing i elva. Han ber derfor om at utgraving av høler vurderes.

Han ønsker endringer i vannslippingsregimet for å ivareta livet i elva og området rundt. Han foreslår også at det vurderes tiltak som skal hjelpe fiskevandring og hindre innblanding av oppdretts- og pukkellaks.

TrønderEnergi Kraft mener at forskjellige biotopforbedrende tiltak som utgraving av djuphøler og lignende kan være aktuelle tiltak. Det må da vurderes hva som er ønsket virkning og hvilke tiltak som kan oppnå dette. Når det gjelder kontroll på innsig av oppdrett- og pukkellaks mener vi dette ikke er forhold som er knyttet til reguleringen eller effekter av denne. Det er derfor ikke naturlig at slike tiltak pålegges vannkraftprodusenten.

Heim kommune mener at omfang og nivå på minstevannføring bør utredes av konsesjonær som kan benytte riktig fagkompetanse. Dette er spesielt viktig i Hollaelva og Hagaelva hvor det ikke foreligger vannføringsdata som allmennheten kan benytte i forbindelse med innspill til revisjonen. Heim kommune er positive til at kravet til slipp av minstevannføring gjelder fra Eidsfossen og ev. suppleres fra Vasslivatnet i tørre perioder.

Drikkevann: Kommunen informerer om at Rovatnet er valgt som ny hovedvannkilde for Kyrksæterøra. Kommunens rådgiver, COWI, skriver at minstevannføring vil trolig være positivt for råvannskvalitet,

TrønderEnergi Kraft AS

Telefon: 73 60 30 00

Postadresse:
Postboks 9481 Torgarden
7496 Trondheim

Besøksadresse:
Kløbbeveien 118
7031 Trondheim

www.tronderenergi.no
tek.firmapost@tronderenergi.no
Org.nr: NO 878 631 072 MVA

utskiftning av overflatevann og oppholdstid i Rovatnet avhengig av størrelsen på et eventuelt minstevannføringspålegg.

Elvemusling: Konklusjonen i rapporten «Kartlegging av elvemusling i Hollaelva og Rovatnet 2020» er at bestandene består av eldre individer og at det ikke er påvist rekruttering. Det anbefales å undersøke ytterligere hva årsakene kan være og finne avbøtende tiltak som kan bedre situasjonen. Dette gjøres med en supplerende undersøkelse som også undersøker om verstsfisken i disse vassdragene er laks eller ørret.

Gytefisk: Rapporten «Gytefisktelinger i Hollaelva høsten 2021» konkluderer med at gytebestandsmålet for laks i vassdraget var nådd med en måloppnåelse på 139 % i 2021.

TrønderEnergi Kraft tror det vil være beredskapsmessig best hvis drikkevannsuttak ikke baserer kvaliteten på at det vil være et kontinuerlig slipp av minstevannføring. Selv om det skulle komme et krav om slipp av minstevannføring i Sjøa kan det oppstå situasjoner som gjør at det er nødvendig med fravik fra dette i forbindelse med arbeid som fra tid til annen er nødvendig av hensyn til sikker kraftverksdrift. Erfaring fra andre vassdrag viser at det kan oppstå utilsiktede hendelser med for eksempel tilslamming i vassdrag nedstrøms magasiner ved rehabilitering av dammer. Selv om dette er hendelser som ikke skal skje er ikke sannsynligheten for uhell null. Ved å etablere drikkevannsuttak må man leve med risiko for drikkevannskvaliteten kan bli negativt påvirket ved uønskede hendelser.

Det foreligger ikke målinger og registreringer av vannføringen i Hollaelva og Hageelva som vi kjenner til.

Statsforvalteren i Trøndelag mener at revisjonsdokumentet ikke har fulgt NVEs mal i tilstrekkelig grad og at det ikke er supplert tilstrekkelig med informasjon om alternative slipp av minstevannføring i forkant av befaringen.

TrønderEnergi Kraft viser til at det i NVEs rapport 49/2013 ikke er tatt opp som et aktuelt tiltak med minstevannføring andre steder enn i Sjøa/Eidselva. Det er kun 119-131-R Eidselva og 119-129-R Sjøa, som er prioritert for tiltak som kan medføre vanntap. TrønderEnergi Kraft har derfor vurdert at det ikke er hensiktsmessig å gå i dybden på forskjellige alternativer for minstevannføring i andre vassdrag. Hvis NVE mener at vi ikke skal legge rapport 49/2013 til grunn og videre at det er behov for ytterligere undersøker/vurderinger imøteser vi en tilbakemelding fra NVE på dette. For Sjøa og Eidselva er det riktig at hovedfokus har vært på strekningen fra vandringshinderet, Eidsfossen, og nedover. Når det gjelder informasjon om restvannføring har vi ingen målinger av dette, men det er gjort beregninger med resultatene i revisjonsdokumentet «Tabell 1: Hoveddata». Det er også inkludert bilder fra kjent vannføring fra forskjellige vassdrag under punkt 4.3.5 i revisjonsdokumentet.

Supplerende informasjon etterspurt av NVE

Eidsfossen kraftverk

Status for Eidsfossen kraftverk er at vi ønsker å legge ned kraftverket.

Proessen med å utarbeides søknader og planer for nedleggelse har stanset på grunn av interne utfordringer med kapasitet.

Det er ikke gjennomført undersøkelser, registreringer eller annen kunnskapsinnhenting om endringer i miljømessige og hydrologisk forhold etter Eidsfossen kraftverk ble tatt ut av drift.

Sjøa og Eidselva

Vi klarer å gjenskape krafttapet på 1,8 GWh/år som står oppgitt i teksten på side 19 og i tabell 13, men vi klarer ikke å gjenskape verdiene 0,5 GWh/år, 0,2GWh/år og 0,7 GWh/år som står i tabell 7. Derfor mener vi at dette må være en skrivefeil og at verdiene i tabell 13 er de gjeldene.

Svorka

Krafttapet på 6,6 GWh/år tar utgangspunkt i at hele tilsiget slippes fra Svorksjøen.

I revisjonsdokumentet er Q95 oppgitt å være 20 l/s gjennom hele året.

Utifra vår egen statistikk er Q95 nå beregnet til 36 l/s. de tre forskjellige scenariene vises i tabell 1.

Tabell 1 Viser enkle beregninger av konsekvensen ved vannslipp fra Svorksjøen. Beregningen tar utgangspunkt i en energiekvivalent på 0,15 kWh/m³ for Skjenaldfossen, 0,019 kWh/m³ for Sølbergfallet og 0,614 kWh/m³ for Sjøa.

Vannslipp	Tap i Sjøa kv	Teoretisk gevinst i Skjenaldfossen kv	Teoretisk gevinst i Sølbergfossen kv	Netto tap i produksjon
	GWh/år			
Hele tilsiget	6,6	1,71	0,22	4,67
36 l/s	0,70	0,17	0,02	0,51
20 l/s	0,39	0,09	0,01	0,28

Teknisk sett er det utfordrende å etablere slipp fra Svorksjøen til det opprinnelige vassdraget.

Magasinrestriksjoner

Svorksjøen og inntaket til Eidsfossen reguleres ikke aktivt i dag. Vi har ingen tekniske muligheter til å holde stabil vannstanden. Eventuelle vannstandsendringer i disse magasinene kommer av varierende tilsigssituasjon.

Vi har ikke funnet målinger av vannstand i Svorksjøene og inntaket til Eidsfossen, men vi vurderer variasjonen i Eidsfossen som neglisjerbar når kraftverket ikke lenger er i drift.

Hollaelva

Forholdene for oppvandring av fisk forbi Holla Smelteverk på lave vannføringer er foreløpig ikke vurdert ytterligere.

Annen relevant informasjon

NINA er engasjert for å gjennomføre genetiske undersøkelser som dokumenterer effekten av utsettingspålegget knyttet til Sjøa-reguleringen. Vi forventer at rapporten fra dette arbeidet foreligger i løpet av Q1 2025.

Høydegrunnlag

Høydeangivelsen for Søvatnet og Vasslivatnet er oppgitt etter NN1954. Vi vil vurdere å oppdatere høydeangivelsene til NN2000, men dette må vi kommet tilbake til når vi har fått sett nøyere på hvordan dette vil slå ut i praksis. «Forskjellen mellom NN1954 og NN2000 er fra -15 til ca + 35 centimeter, avhengig av hvor i landet du er. Det kan være store lokale forskjeller»¹

Med vennlig hilsen

TrønderEnergi Kraft AS

Anders Thon Bråten

Fagleder miljø og konsesjon

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.

¹ <https://www.kartverket.no/til-lands/posisjon/ta-i-bruk-nn2000>